

Agnieszka Olszewska

Ratujmy pszczoły!

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE W SZKOLE PODSTAWOWEJ W ŚWIERCZACH

W ostatnich latach pojawił się na świecie (w tym również i w Polsce) niepokojący problem spadku populacji pszczoł. Przyczyną ich globalnego i śmiertelnego zagrożenia jest człowiek i jego ingerencja w naturalne środowisko przyrodnicze, w którym pszczoły żyły od milionów lat. Zanieczyszczone powietrze, zmiany warunków klimatycznych, karczowanie lasów, coraz mniej łąk, stosowanie toksycznych środków ochrony roślin w rolnictwie – to tylko niektóre przyczyny tego zjawiska. Problem jest znacznie bardziej złożony.

Światowe organizacje biją na alarm, aby ratować ten ginący gatunek. Szacuje się, że blisko 1/3 żywności na świecie i aż 90% owoców zawdzięczamy pszczołom, które zbierając pożywienie zapylają kwiaty, a z nich z kolei powstają owoce i nasiona. I na tym polega najwyższa wartość pszczoł, które przenosząc pyłek wpływają na ilość i jakość plonów. Bez nich byłaby niemożliwa uprawa owoców, również i w naszym polskim sadownictwie, które przez lata było powodem do dumy. Aby powstał kilogram miodu pracowita pszczoła musi zebrać nektar z około 4 milionów kwiatów, poruszając się przy tym ze średnią prędkością 24 km/h, wykonując 20 tysięcy lotów i pokonując dystans 40 tysięcy kilometrów!!!. Z tej wiedzy wywodzi się tradycyjne polskie przysłowie: „być pracowitym jak pszczoła”.

Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat roli tak pożytecznych owadów w całym ekosystemie może spowodować zatrzymanie tego postępującego i zastraszającego procesu.

W Szkole Podstawowej w Świerczach, gdzie pracuję od kilku lat, działa Szkolne Koło Ligi Ochrony Przyrody zajmujące się edukacją ekologiczną dzieci i młodzieży. Staramy się kształtować u uczniów właściwe postawy wobec środowiska, z uwzględnieniem specyfiki najbliższego regionu. Poprzez różne działania uzmysławiamy uczniom, iż wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za przyrodę, gdyż jesteśmy jej integralną częścią. W ramach naszego koła LOP organizujemy między innymi wiele tematycznych konkursów cieszących się zainteresowaniem uczniów, np.: „Turniej wiedzy ekologicznej”, „Mój prezent dla Ziemi”, „Ekologiczna ozdoba bożonarodzeniowa”, „Jesienny zielnik”. Zauważyłam, że w pracach plastycznych i na plakatach często pojawiają się motywy ula i pszczoł. Spostrzeżenie to zainspirowało mnie do przedsięwzięcia, jakim było przybliżenie społeczności szkolnej (uczniom i nauczycielom) życia pszczoł, ich roli w środowisku przyrodniczym oraz powstawaniu pszczelich produktów.

Temat jest mi bardzo bliski, gdyż przyroda i ekologia towarzyszyły mi od najmłodszych lat. Moi rodzice i dziadkowie zawodowo oraz naukowo zajmowali się badaniem i uprawą roślin oraz hodowlą zwierząt. Kultuwując rodzinne, ekologiczne tradycje, prowadzę od kilku lat przydomową pasiekę pszczelą. Przyglądając się fascynującemu życiu tych owadów i wiedząc, jak wielkie jest ich znaczenie dla środowiska natural-

nego i ludzi, chętnie dzielę się swoją wiedzą. Podczas spotkań, za pomocą prezentacji multimedialnej przedstawiam pszczołę miodną, jej budowę i cechy charakterystyczne, zwracając uwagę na części ciała, które ułatwiają wykonywanie zadań specjalnych, np.: żądło, koszyczki pyłkowe, złożone oczy. Przybliżyłam również strukturę rodziny pszczelej – matka, trutnie, robotnice. Przekazuję informacje na temat zadań wykonywanych przez poszczególnych członków roju oraz przedstawiam fotografie i własne oryginalne nagrania z pasieki.

Jako ciekawostkę podam, iż dźwięki wydawane przez pszczoły są inspiracją do komponowania unikatowej muzyki elektronicznej przez kompozytora brytyjskiego, a jednocześnie pszczelarza Bioni Sampa, którego kompozycje prezentowane są na wielu festiwalach filmowych świata. Muzyk występuje zawsze w kombinezonie pszczelarza².

Prezentując uczniom rozwój pszczół, opowiadam o różnych pracach, które wykonują one na poszczególnych etapach swojego krótkiego życia (trwa ono zaledwie od 4 do 24 tygodni). Najwięcej emocji wśród uczniów wywołuje demonstracja stroju i wyposażenia pszczelarza oraz produktów pszczelich – miodu, kitu pszczelego, propolisu, wosku. Uczestnicy z przyjemnością degustują różnego rodzaju miody, również wachają i z zaciekawieniem dotykają przyniesionych przeze

mnie pszczelich produktów. Uczniowie i nauczyciele są wyraźnie zainteresowani tematem, zadając wiele pytań na temat sekretnego życia pszczół. Świadczy to o obranym właściwym kierunku edukacji.

Zachęcam innych nauczycieli do podejmowania wraz z uczniami wspólnych działań na rzecz ochrony życia pszczół. My założyliśmy szkolny ogródek, sadzimy drzewa, krzewy, kwiaty oraz zioła. Ponadto inspirujemy dzieci i młodzież do uprawy miododajnych roślin we własnych ogrodach, na tarasach, czy choćby balkonach.

Warto rozważyć – przypisywany Albertowi Einsteinowi – cytat: „Pszczoła jest podstawą życia na Ziemi, a gdy nie ma pszczół, nie ma też pożywienia dla człowieka. Jeżeli wyginą pszczoły, ludzkość przeżyje jeszcze tylko cztery lata”³. Ekspertki obliczają, że przy utrzymaniu obecnych tendencji pszczoły mogą całkowicie zniknąć do 2035 roku⁴. **Nie pozwólmy na to!!! Zatrzymajmy pszczoły na naszej Planecie!!!**

Netografia:

1. <http://www.uratujpszczoled.pl/> (dostęp: 16.05.2022)
2. <https://kopalniawiedzy.pl/Bioni-Samp-pszczoły-dźwięki-muzyka-elektroniczna-Hive-Synthesiser-zespół-masowego-giniecia-pszczoły-miodnej-CCD,27677> (dostęp: 16.05.2022)
3. <https://www.modr.mazowsze.pl/doradztwo-pdr/ekologia-i-srodowisko/pszczelarstwo/1273-pszczoły-gina-masowo> (dostęp: 16.05.2022)
4. <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/pszczoły-gatunek-ktory-potrzuje-wsparcia.html> (dostęp: 16.05.2022)

Agnieszka Olszewska

Logopeda, oligofrenopeda, terapeuta pedagogiczny, terapeuta SI, trener umiejętności społecznych w Szkole Podstawowej w Świerczach. Autorka książek: „Wystów się! Ćwiczenia dla osób z afazją, niepełnosprawnością intelektualną i trudnościami w komunikacji językowej”, „Gimnastyka słuchu i języka. Ćwiczenia słuchowe utrwalające artykulację głosek szeregu szumiącego”. Z pasji i zainteresowania pszczelarzka, członkini Szkolnego Koła Ligi Ochrony Przyrody.

